

AMU og samarbejde:

fra silo-tænkning til
sammenhængende politik?

Henning Jørgensen

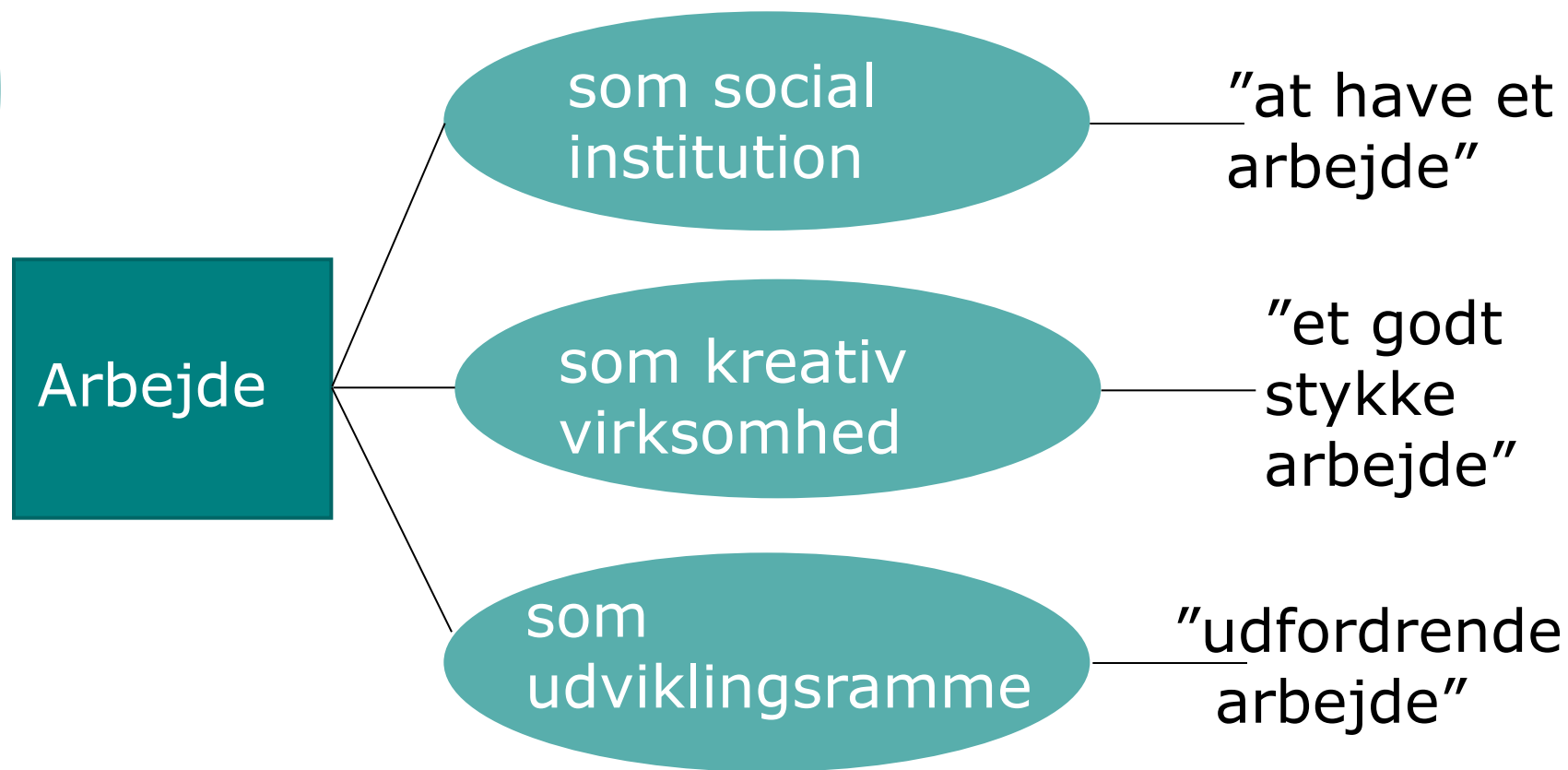
Professor, Aalborg Universitet, CARMA

henningj@dps.aau.dk,

AMU konference

København 31.01.2013

Arbejdets betydning

Arbejdets betydning øges – AMU hjælper

Fremtidens medarbejdere?

danske afvigere, kreative individer

AMU forståelse

- AMU – et kvalificeringssystem, der giver **erhvervsrettede og overførbare kvalifikationer**
- Transfer-værdien af kvalifikationer afgørende bidrag til dansk **"flexicurity"**
- Har været **tilpasningsduelig** og til gavn for både beskæftigede og ledige
- Har imødekommet **dagsaktuelle** krav og ønsker
- Kan medvirke **innovativt** til kompetenceløft

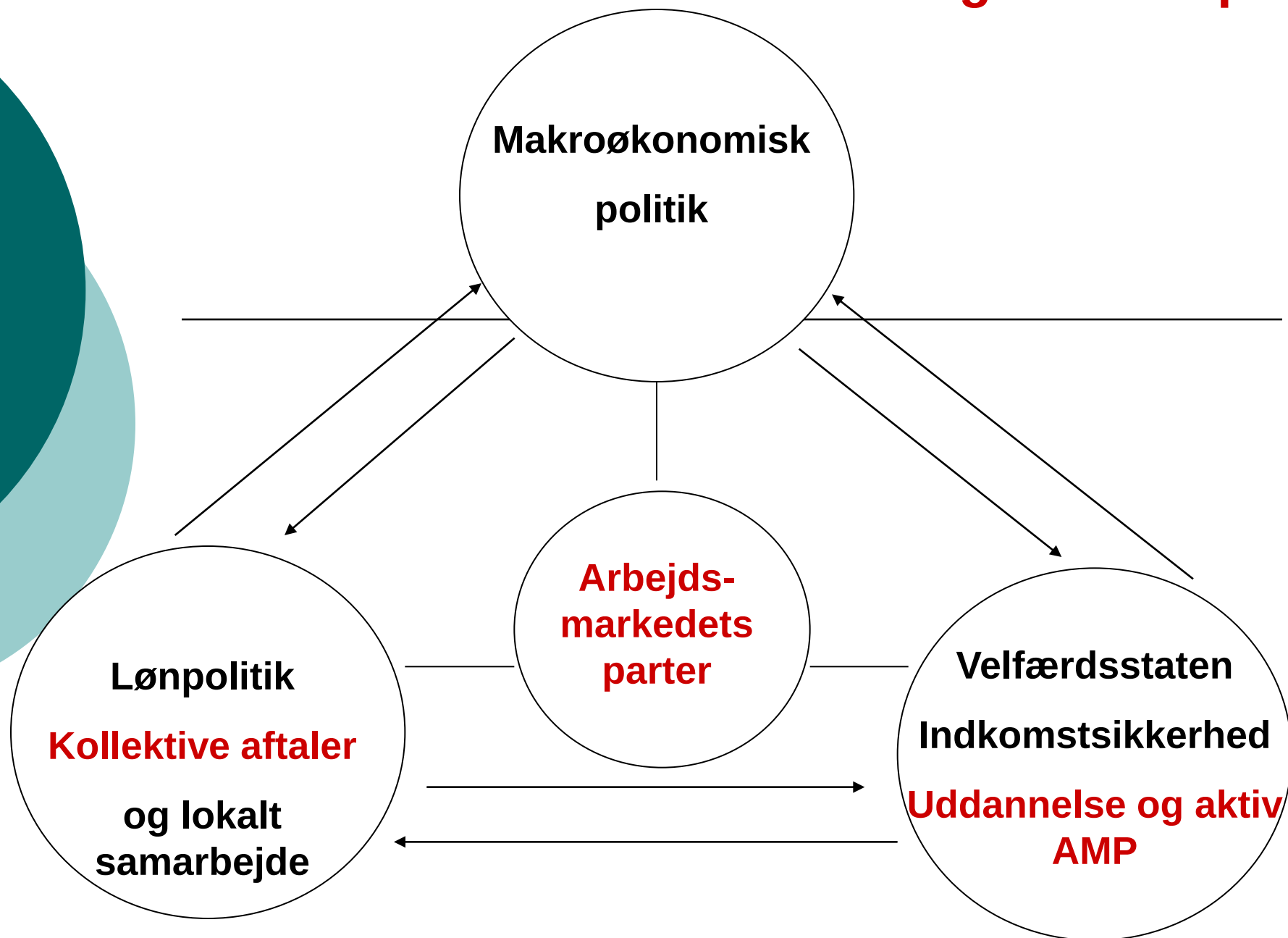

AMU - misforståelser

- IKKE et virksomhedsstøttesystem
- IKKE et individuelt dannelsesprojekt
- IKKE et socialt eksperiment

MEN: et praksisbaseret system for sikring af "vingernes tryghed" for lønmodtagerne, og som hjælper virksomhederne til bedre driftssikring og innovation

Den nordiske måde at sikre vækst og velfærd på:

Velfærdsstaternes svar på globaliseringsudfordringer

Anglo-saksisk verden: "flexibility"

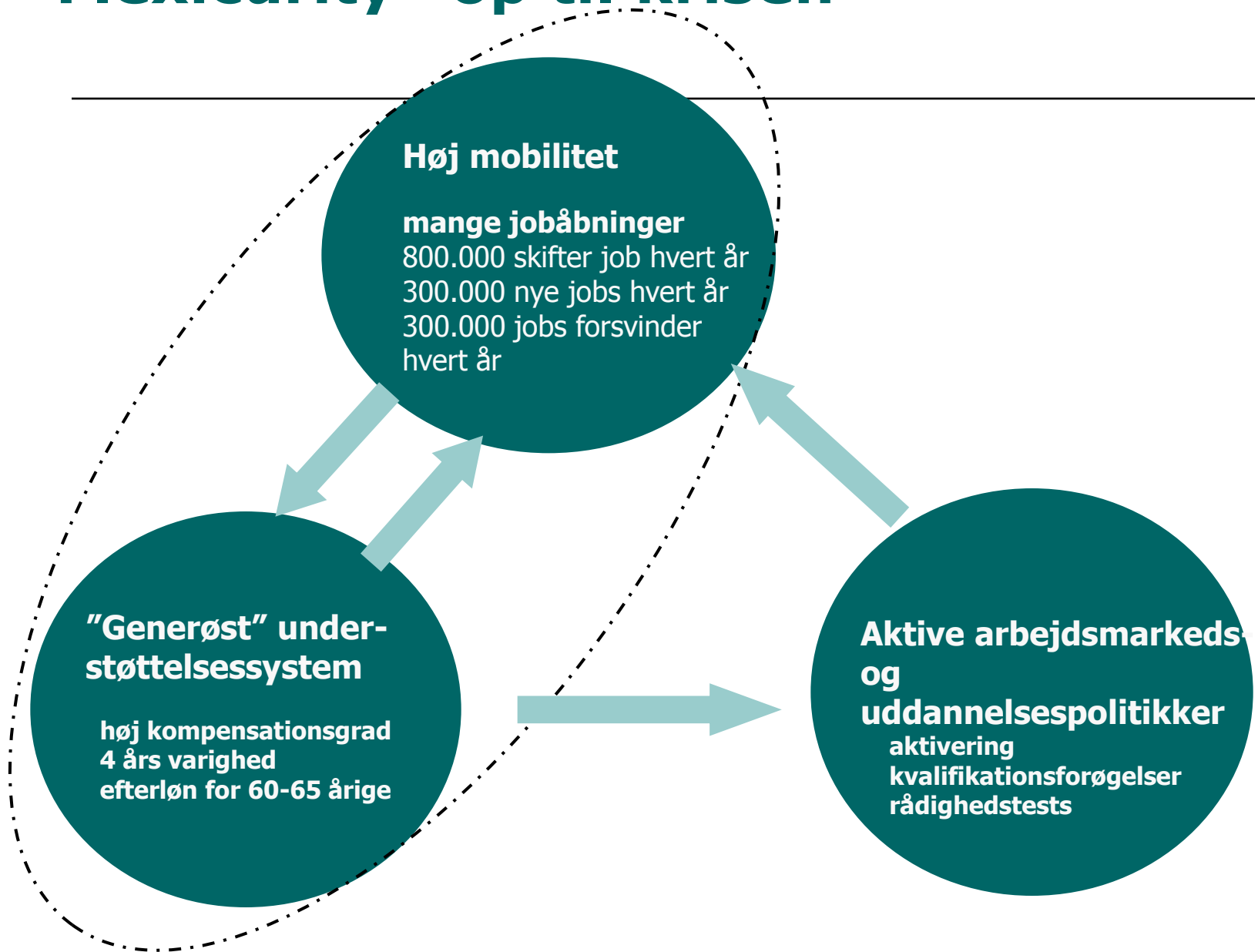
- markedskræfternes frie spil
- lavproduktive jobs
- working poor / "poor welfare"

Kontinentaleuropa: "security"

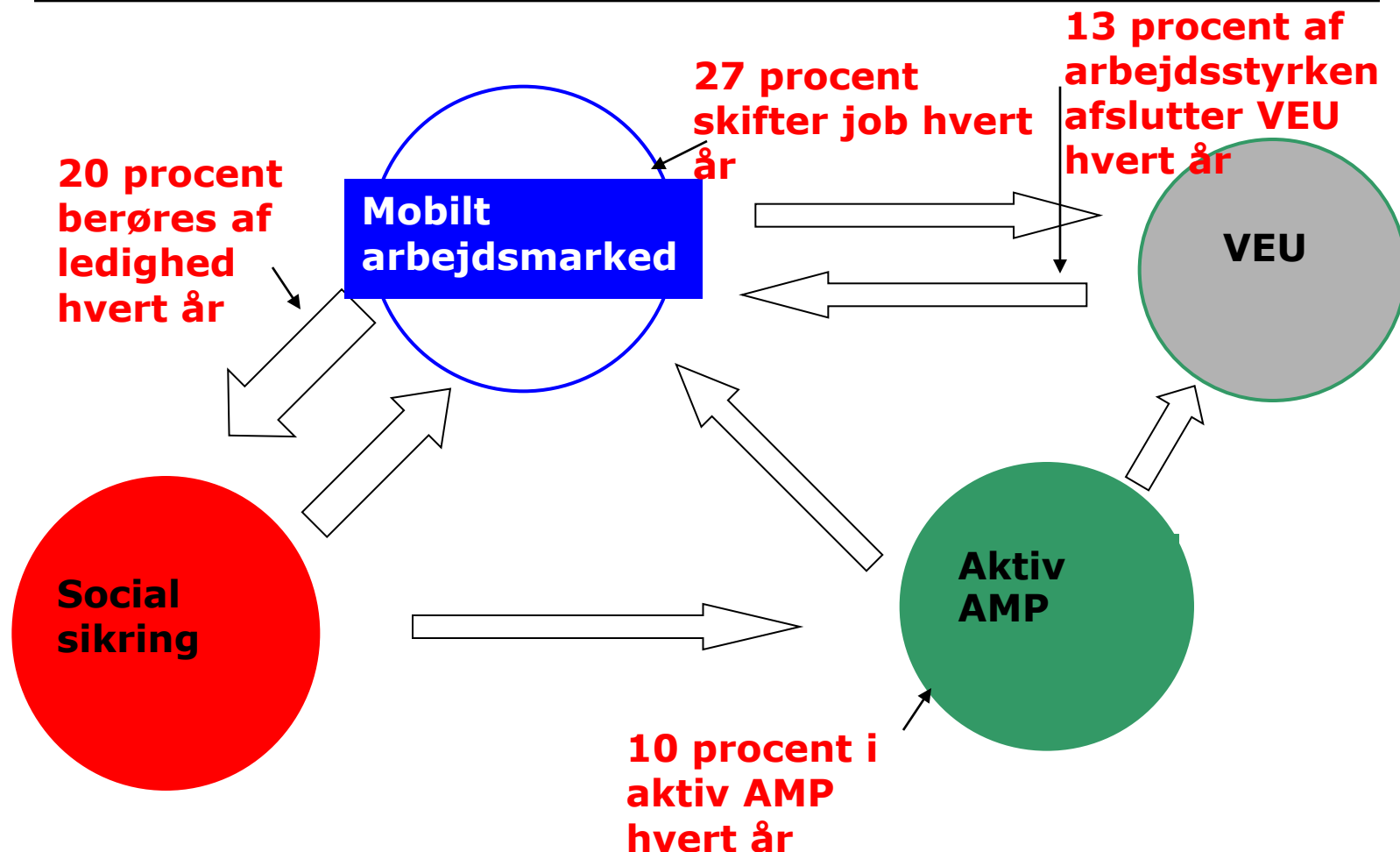
- sociale rettigheder knyttet til beskæftigelse
- høj jobbeskyttelse
- interne arbejdsmarkeder
- underskud af servicejobs

Danmark: "flexicurity"

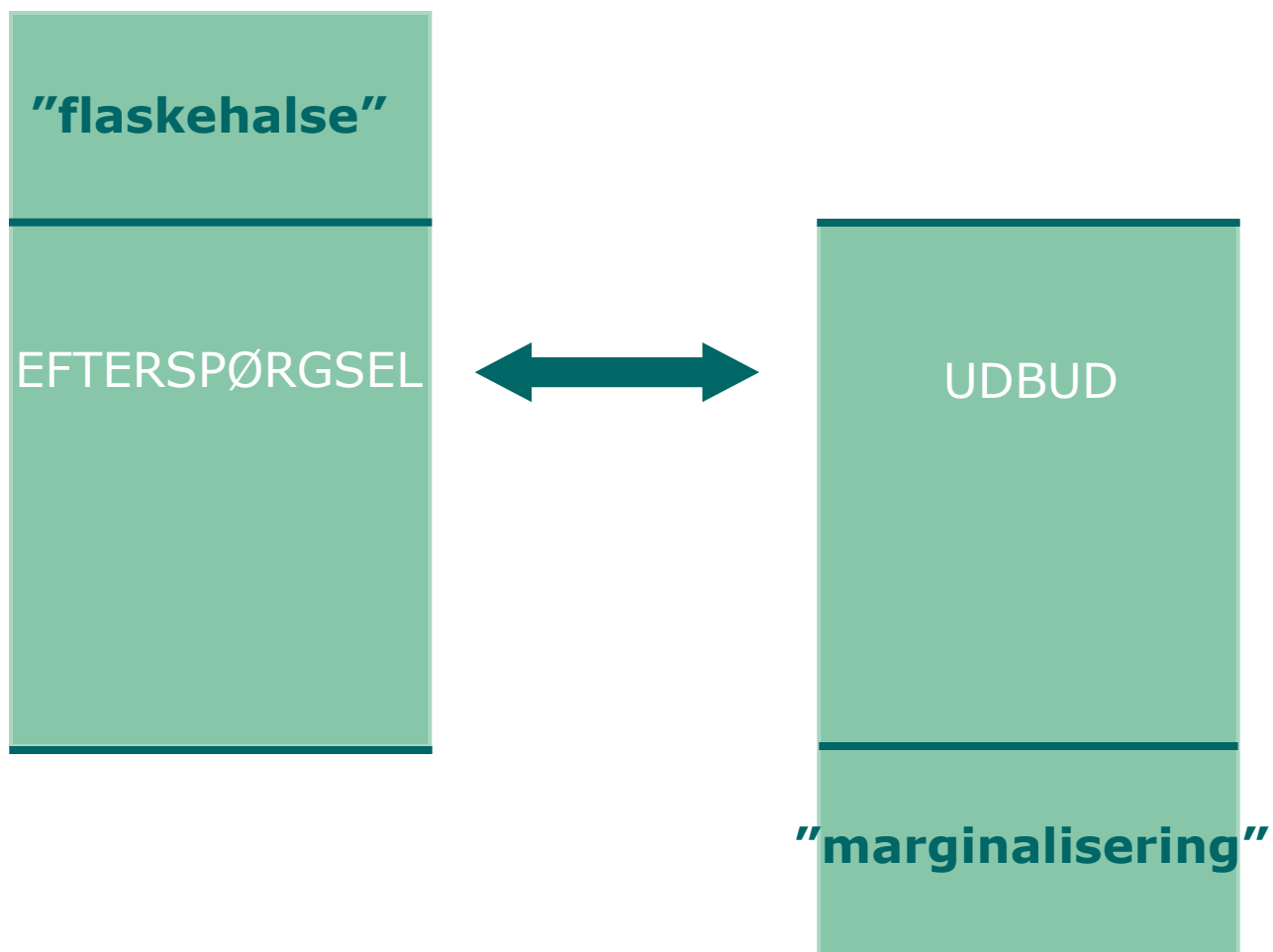
Det danske arbejdsmarkeds "Flexicurity" op til krisen

"Flexicurity på dansk" i 2000'erne

Arbejdsmarkedspolitik (AMP)

Arbejdsmarkedsindsatser afgørende

- Vækst og velfærd fremover fordrer sektorpolitiske indsatser – og arbejdsmarkedet har en nøglerolle
- Arbejdsmarkedspolitik angår både kvantitative og kvalitative (u)balancer
- Arbejdsmarkedspolitik har fået udvidede funktioner og målgrupper
- Arbejdsmarkedspolitik spiller sammen med andre sektorpolitikker – især uddannelses- og erhvervspolitik - og den generelle økonomiske politik
- Derfor: spørgsmål om policy-mix: god politikførelse

Beskæftigelsespolitikken i dag

Indholdsmæssigt:

prioriteringsskift fra ledighedsbekæmpelse mod øgning af arbejdsudbuddet
øget kontrol af de ledige

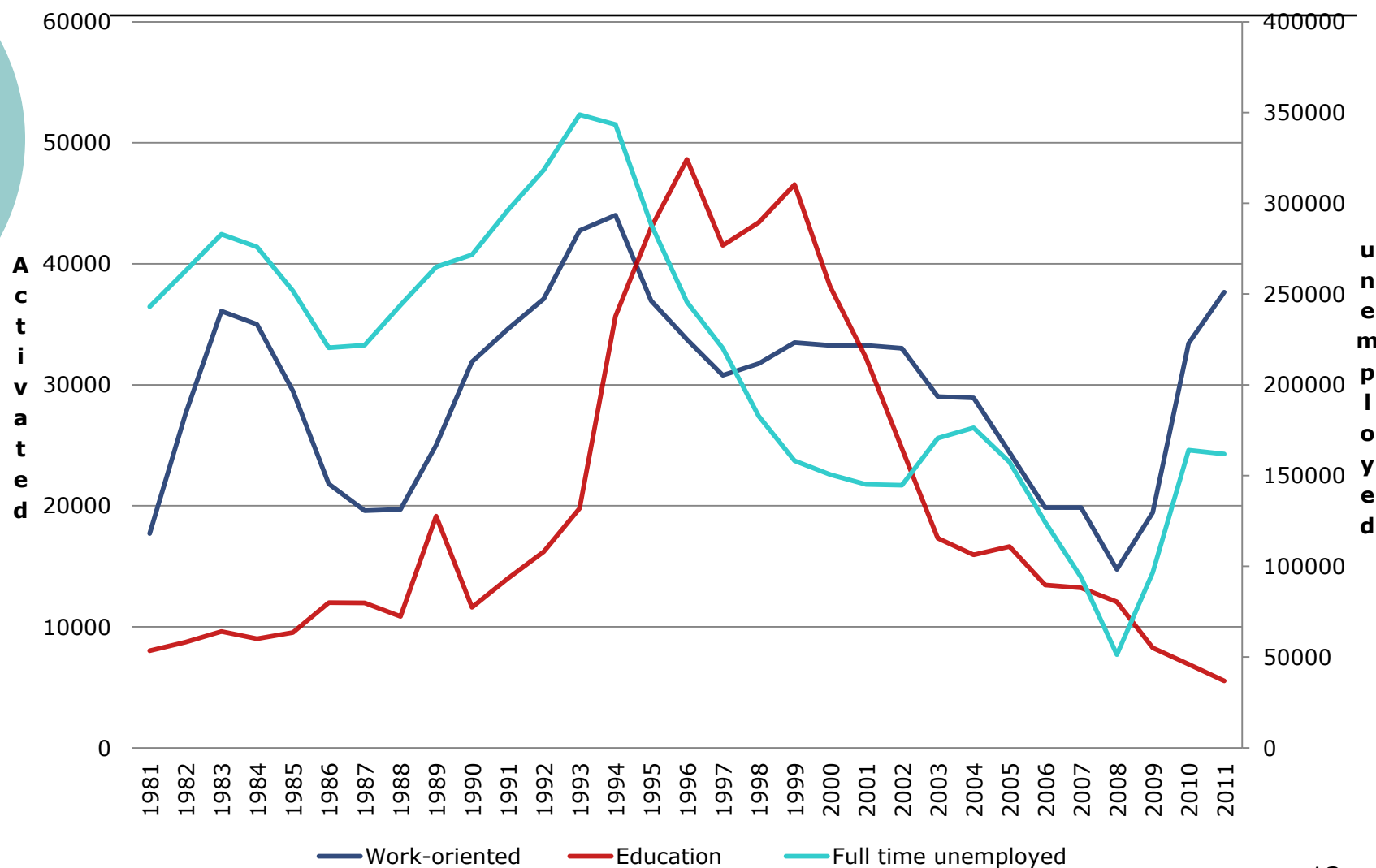
Procesmæssigt:

arbejdsmarkedets parter screenet ud til fordel for (centrale og) decentrale politikere

Styringsmæssigt:

skizofren blanding af konkurrence og kontrol
(drift decentraliseret – styringen centraliseret)

Aktivering og uddannelse 1981-2011 (fuldtidspersoner)

AMUs udvikling iflg. "fortællingen"

"fra voksenuddannelse i relation til fælles værdinormer til voksenuddannelse med sigte på deltagernes markedsværdi"

(Erling Klinkby, UM)

- * Rationalet grundlæggende intakt
- * Fordelingspolitisk rationale afvikles tendentielt
- * Konkurrenceevne-rationale styrkes
- * Finansministerielle ressourcebegrænsninger
- * "Stedbarn" i Børne- og Undervisningsministeriet

Uddannelsessatsningens vanskelige institutionalisering

- Beskæftigelsessystemet har neddroget brug af uddannelse i aktivering (**94 jobcentre**)
- AMU er blevet indrettet "efterspørgselsstyret" - Skolerne opererer mere som "**butik**" end som del af offentlig "politik"
- AMU indkapslet i **13 VEU-Centre** (som sideaktivitet)
- **6 vækstfora** kører og prioriterer forskelligt

Styringsproblemer på arbejdsmarkedet: AMU i et krydsfelt

- Ressortbalancen
- Partsbalancen
- Niveaubalancen
- Stat – kommune - balancen

Principper for organisering

Det samlede arbejds-
markeds funktions-
dygtighed

globalt
perspektiv

funktionelt

funktionel
organisering

Bred velfærdsmæssig

geografisk

Det
regionale/kommunale
områdes situation

lokalt

Inddeling efter funktionelle kriterier

Der søges standardisering af offentlige tiltag

Arbejdsmarkeds- politik

- Region	A
- -	B
- -	C
- -	D

Uddannelses- politik

- Region	A
- -	B
- -	C
- -	D

Erhvervspolitik

- Region	A
- -	B
- -	C
- -	D

Socialpolitik

- Region	A
- -	B
- -	C
- -	D

Inddeling efter geografiske principper

Der søges regional og lokal integration

Region/Kom. **A**

- AMP
- Uddannelsespolitik
- Erhvervs politik
- Socialpolitik
- Sundhedspolitik

Region/Kom. **B**

- AMP
- Uddannelsespolitik
- Erhvervs politik
- Socialpolitik
- Sundhedspolitik

Region/Kom. **C**

- AMP
- Uddannelsespolitik
- Erhvervs politik
- Socialpolitik
- Sundhedspolitik

Region/Kom. **D**

- AMP
- Uddannelsespolitik
- Erhvervs politik
- Socialpolitik
- Sundhedspolitik

Sektorforståelser svært forenelige: "kvalificering"

Arbejdsmarkedspolitik:

- mobilitetsfremme

Uddannelsespolitik:

- fagbaseret personlig udvikling

Erhvervspolitik:

- teknologiafhængig jobtilpasning

Socialpolitik:

- værn mod social fortabelse

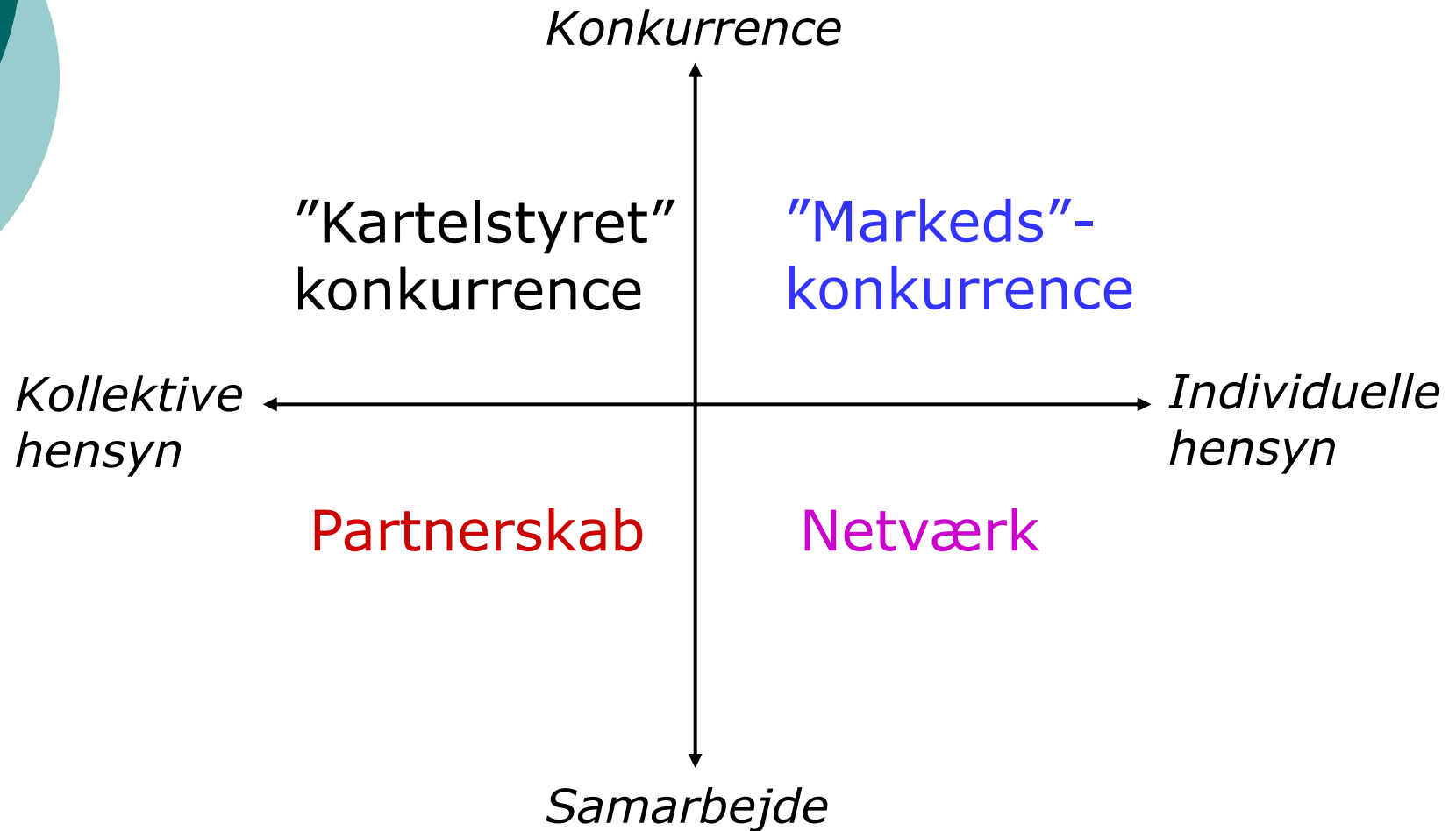
Samarbejde mellem aktører

- Bygger ikke på interessesammenfald
- Forudsætter fælles forståelsesrammer
- Vilje til at koordinere handlinger
- Gode institutionelle rammer

Samspilsfælder truer

- **Opportunisme** eksisterer og dermed "**samspilsfælder**":
 - **Udgangssituation:** hvis man samarbejder, vil alle kunne vinde ved det
 - **Problem:** hvis man ikke stoler på, at alle andre institutioner vil samarbejde oprigtigt, giver det ikke mening selv at gøre det
 - **Samspilsvurdering:** derfor kan det se rationelt ud ikke at samarbejde og blot forfølge egne interesser
 - **Resultat:** ikke tale om et forpligtende og alle omfattende samarbejde – og alle får det dårligere p.g.a. manglende tillid
 - **Morale:** politik på tværs som effektivt og forpligtende samarbejde om et fælles mål forudsætter, at alle andre også vælger at samarbejde.
 - **Dvs.:** ego-tænkningen må opgives - SAMTÆNKNING

Samarbejde i konkurrencesituationer: institutionalisering

Behov for

- **Samtænkning** (fælles forståelser)
- **Samordning** (koordinere adfærd)
- **Samarbejde** (kooperation)

Ellers forsat institutionsforståelse som butik uden at være del af offentlig politik

"SVÆRMINTELLIGENS":

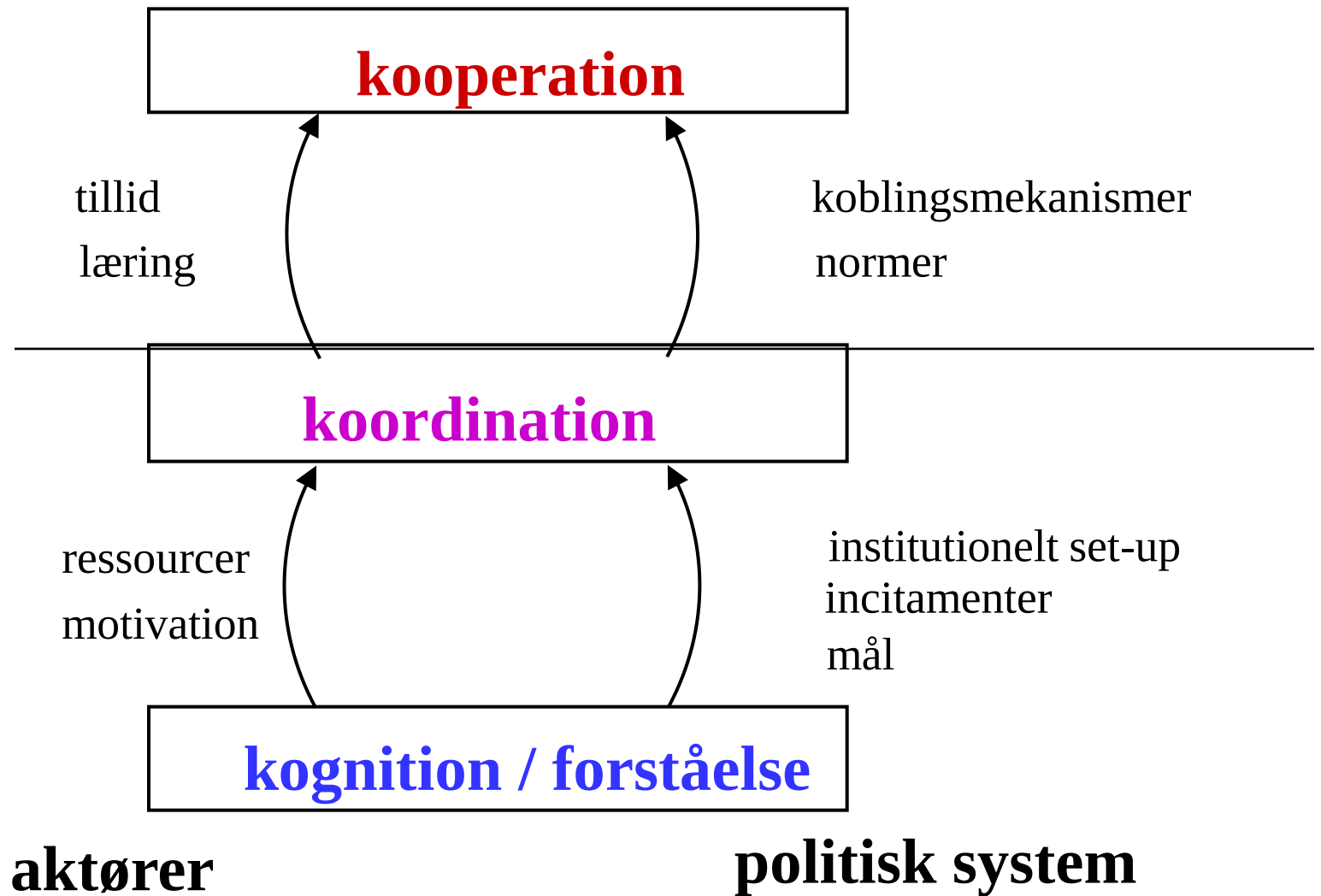
Kollektiv visdom løser handleproblemer

- Forståelse
- Koordination
- Kooperation

Kollektiv visdom

- **VISDOM**: mere vidtfavnende, erfarings- og gruppebaseret, både kort- og langsigtet,
- **INTELLIGENS**: mere "teknisk" forstået, individbaseret med aggregering, her-og-nu
- **KOLLEKTIV VISDOM** lever af aktører og institutionelle mekanismer – ikke af centrale beslutningscentre eller "kloge hoveder"
- Baseret på **DIALOGER** og **SAMSPIL**

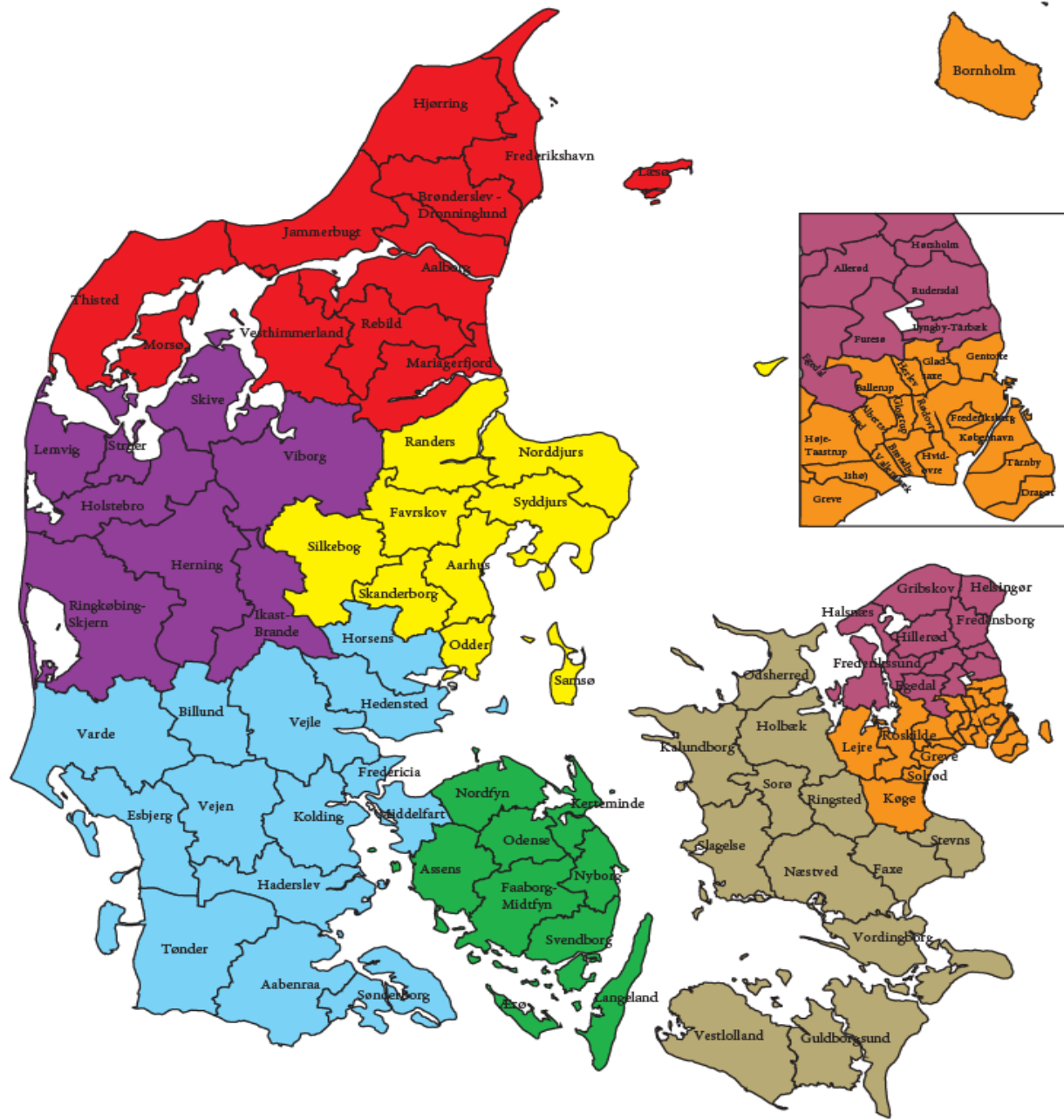

Koblingsforslag: Kvalificering og korporatisme

- × Korporativ forvaltningsstyring på alle niveauer
- × Forvaltningsstyring på tværs - funktionelle hensyn med centrum i regionalt afgrænsede enheder
- × Opret 1 centralt og 8 regionale "Vækst- og arbejdsmarkedsråd" (sammensat med repræsentation fra arbejdsmarked, kommuner, uddannelse og erhvervsfora)
- × + "cash" og kompetencer, eget sekretariat
- × Styrk politisk korporatisme (trepartsaftaler - rammer)
- × Måske oprette et egentligt superministerium: "Vækst- og arbejdsministeriet" (samle AMP, dele af uddannelses- og erhvervspolitik)?

8 landsdele (beskæftigelsesregioner) som grundlag for en regional arbejdsmarkedspolitik

Pejlemærker for styrket og koordineret uddannelsesindsats

- ❑ Frigøre innovative kræfter
- ❑ Sikre vedvarende konkurrencefordele:
voksende mennesker - voksende organisationer
- ❑ Sikre alle retten til "flexicurity" v.h.a.
"vingernes tryghed"
- ❑ Udvikle nationens menneskelige
ressourcer: undgå misrøgt af vores muligheder

“Forlover man sig med tiden, bliver man hurtigt enke”

(Søren Kierkegaard)